

עלון בנגינות מזמור עיר

ב"ס

כניסת שבת 6:12
יציאת שבת 7:24

הוצאה לאור:
שמעון סולטן 050-7548600

גיליון מס' 721 יד' אלול תשע"ט

כי תצא

רעיונות על הפרשה על פי תורתו של הרב אביגדור נבנצל שליט"א

במסגרת המצוות הרבות המוזכרות בפרשתנו מופיע ציווי המתייחס ליוצאי המלחמה: **כִּי תֵצֵא מִן־הָאָרֶץ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע** (דברים כג, י).

שואל מו"ר הרב נבנצל שליט"א: וכי רק כשיוצאים למלחמה צריכים להישמר מכל דבר רע? מה פשר הציווי **וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע**? דווקא ביציאה למלחמה?

אומר הרב: לפי המשך הפסוקים העוסקים באדם שנטמא בטומאת קרי, שהתורה מחייבת אותו לצאת מחוץ למחנה עד שיטבול במים לפנות ערב, וכשיעריב שמשו מותר לו לחזור אל המחנה כפי שכתוב:

"כִּי יִהְיֶה בָּךְ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרָה לְיָמָיו וַיֵּצֵא אֶל מִזְבֵּיחַ לְמִזְבֵּיחַ" (שם יא) **"וְאָסוּר לְהִיכָנֵס לְמַחֲנֵה לַיּוֹם, וְכָל שָׂכֵן לְמַחֲנֵה שְׂכִינָה"** (רש"י).

וְכִבָּא הַשְּׁמַיִם יָבֵא אֶל תּוֹךְ הַמִּזְבֵּיחַ" (שם יב) **"סמוך להערב שמשו יטבול, שאינו טהור בלא הערב שמש"** (רש"י), אם כן אפשר לומר לפי הפשט שלמרות שבעל קרי מותר לבוא במחנה ישראל, בעידן

מלחמה - שמביאים אל המחנה את ארון הקודש המלווה אותם במערכה, צריך להיזהר שלא יכנס למחנה ישראל. וכל כך למה? כיון שהימצאות הארון במחנה ישראל מעלה אותו לדרגת מחנה שכינה.

אלא שבגמרא וברמב"ם דבר זה לא התבאר. הגמרא דורשת: **"אזהרה למוציא שם רע מנלן? רבי נתן אומר: (דברים כג-י) מ'ונשמרת מכל דבר רע"** (כתובות מו).

והדרשה היא מהמילה 'דבר' דהיינו לשון דיבור. נמצא שבשעת מלחמה צריכים להיזהר שבעתיים מדיבורי לשון הרע מפני שדבר זה יכול להשפיע לרעה על תוצאות המערכה, כפי שמסרו לנו חז"ל על דורו של שאול המלך, שלמרות שהיו צדיקים גדולים, נפלו רבים במלחמה בגלבונו מפני שהיו ביניהם מספרי לשון הרע, כגון דואג האדומי והזיפים שבאו אל שאול בסיפור לשון הרע, ואילו בדורו של אחאב היו רשעים

עובדי עבודה זרה ואע"פ כן לא היו נופלים במלחמה כיון שנזהרו מלשון הרע, שכן עובדיה הנביא החביא את הנביאים ואף אחד לא גילה דבר זה לאיזבל שחיפשה אותם להורגם. לפי זה מתפרש היטב הפסוק **כִּי תֵצֵא מִחֲנֵה עַל אוֹיְבֶיךָ** - דווקא בזמן יציאתך למלחמה 'ונשמרת מכל דבר רע' - תיזהר מדיבורים אסורים כדי שתצליח לנצח את האויב ללא אבדות.

והנה המושך חוכמה' נותן טעם נכון מדוע דווקא בזמן מלחמה יש עניין להקפיד במיוחד שלא להיכשל בדיבורים אסורים. הוא מסביר שיש סוג לשון הרע השייך לזמן מלחמה והוא גילוי סודות צבאיים, שכן לשון הרע אינו רק סיפור בגנותו של חברו אלא כל דבר אחר שעלול לגרום נזק - במשרים או בעקיפין - לחברו; ממילא מי שמגלה סודות צבאיים הרי שבכך גורם נזק למחנה ישראל, ועל כן התורה מזהירה במיוחד כאן על משנה זהירות בעניין זה.

מוסיף הרב ואומר: מעבר לכל הפירושים הללו אפשר לומר שבעת צרה צריך התחזקות בכל המישורים - הן במעשים והן במידות; הלוחמים עוברים ניסיונות לא קלים בלשון המעטה, ועלולים ללמוד מהגויים הנהגות שליליות. המצב הרוחני יכול להתדרדר בזמן שתוקפים את האויב עד כדי כך שהתורה התירה אשת יפת תואר בנסיבות מסוימות על מנת שלא ייכשלו בעברות

חמורות יותר. כמו כן ישנן עברות שמותר לעבור בתנאים מסוימים כמו חילול שבת לצורך פיקוח נפש, אלא שלמרות שמותר הרי שהדבר יכול להשפיע לרעה על המדרגה הרוחנית של האדם; לכן התורה מדגישה **"וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע"** תיזהר לא לרדת מדרגתך.

פירוש נוסף על אזהרה זו מסביר הרב, אדם חייב להיזהר מסכנות; אמנם במלחמה מטבע הדברים חייבים להסתכן אך יש להשתדל שלא להסתכן מעבר לנדרש מבחינה צבאית. במצב של לחצים בקרב אדם נוטה לזלזל בחייו וממילא ניכנס לסכנות מיותרות, ושוכח שחייו יקרים לקב"ה כמו חיי כל יהודי, וזה מחייב אותנו להיות ערניים יותר, זהירים יותר, במיוחד כשידוע שהשטן מקטרג בשעת סכנה, כפי שלמדנו מיעקב אבינו שסירב לשלוח את בנימין למצרים עם האחים כי אמר: **"פֶּן יִקְרָאֵנוּ אֲסוּן"** (בראשית מב, ז) **"מכאן שהשטן מקטרג בשעת הסכנה"** (רש"י).

לכן אנו מזהירים **"וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע"**.

והנה כל האמור מתייחס למלחמות קונבנציונליות שלצערנו הרב עם ישראל מלומדים בהן; אולם הדברים תקפים גם במלחמה שצריכים לערוך נגד היצר הרע, והקריאה הנרגשת **"וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע"** תופסת עוצמה מיוחדת במערכה הזאת לאור כל ההדגשים שהסברנו.

לפי ההסבר הראשון, האדם חייב להיזהר לשמור על טהרה יותר משאר ימות השנה, בעקבות בואו של השי"ת למחנה, כפי שאומר הנביא: **"הֲרִשְׁוּ ה' בְּהַמְצִאוֹ קְרָאָהוּ בְהִיטוֹ קְרוֹב"** (ישעיהו נה, י).

באותה מידה שנוהרים כשמביאים את ארון הקודש למחנה ישראל.

כמו כן צריכים להיזהר מדיבורי לשון הרע במיוחד בימים הללו - חודש אלול - שגורלנו וגורל כל עם ישראל ייחתם, ואם כבר מדברים על הזולת הרי שצריכים לדון אותו לכף זכות וללמוד ממעשיו הטובים. התחזקות במעשים ובמידות הרי זה פשוט שנדרש מאתנו בימים אלו כדי שנעמוד לדין עם יותר זכויות מעברות, וכך נצליח להכריע את הכף לזכות ולא לחובה.

גם בנוגע לזהירות מסכנות יתירות אפשר לפרש שבחודש זה במיוחד צריכים להימנע מלהיכנס למצבים בהם היצר יכול לנצח; יש תחומים אשר בהם יש ליצר הרע את מירב הסיכויים להפיל אותנו, תחומים ששליטתו היא כמעט מוחלטת, ממילא בחודש אלול שאנחנו נמצאים בו צריכים להתרחק מהם ולא 'לזלזל' בחיים הרוחניים שלנו שיקרים מאוד בעיני הקב"ה. ואין ספק שגם מאמר חז"ל 'שהשטן מקטרג בשעת סכנה' שייך לימים אלו, בהם אנו צריכים להוכיח אם אנו מוגדרים כצדיקים או להיפך.

לימדונו חז"ל שבעשרת ימי תשובה כל אחד צריך לנהוג חומרות נוספות למרות שלא נוהג בהם בשאר ימות השנה. כגון אם רגיל לאכול פת עכו"ם בימים אלו לא יאכל, וכד'. נשאלת השאלה: במה הדבר יועיל? הרי כל אחד יודע שלאחר יום הכיפורים כבר לא ינהג בחומרות הללו!

הדבר יבואר על פי מה שנאמר על ישמעאל כשגורש מאוהל אברהם עם הגר אמו, ובדרך כשנטה למות בצמא מחוליו באו מלאכי השרת וטענו לפני הקב"ה שלא להציל אותו כיון שבניו ימיתו בעתיד את בני ישראל בצמא. ועל כך ענה להם ה': **"בְּאֲשֶׁר הוּא עִמָּם"** (בראשית כא, יז) אין אני דן אותו אלא לפי מעשיו בהווה. הוא הדין בנידון דידן, הקב"ה דן אותנו כפי מעשנו באותה שעה, ממילא ככל שנרבה במעשים טובים נצליח לצאת זכאים בדין.

שבת שלום יצחק חלבה

לעילוי נשמת אאמו"ר אברהם (אלברטו) בן מרים חלבה, יוסף הכהן בן קלרה, יוסף ברוך בן תמר, נתן בן דוד ולאה, ניב בן סימה, יעקב בן מרים, שלום בן יהודית, מתי בן מרים, עובדיה בן חיים, יוסף בן חנה, נסים בן חנה, מאיר הכהן בן אריה, גבריאל בן ציפורה, יונתן בן ציפורה, צירל בת ישראל, שרת נוסרט (רבני) בת סנס, חסינה בת רחנה, פלורה בת לאה, רבקה ריוול בת אליהו ת.נ.צ.ב.ה.

המעוניין לקבל כל שבוע את העלון בדואר אלקטרוני ניתן לשלוח בקשה למייל: jalabe2013@gmail.com ללא תשלום לזיכוי הרבים

השיחה נערכה על פי הבנתו של העורך. כל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד